

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een politieambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht na het constateren van enkele door verzoeker begane verkeersovertredingen op 7 augustus 2008 heeft bijgedragen aan escalatie van de situatie. Daarbij klaagt hij er met name over dat de politieambtenaar:

- tijdens het uitschrijven van een aantal bekeuringen heeft meegedeeld: "Ik mag jouw soort niet" of woorden van gelijke strekking;
- tegen het portier van zijn auto heeft getrapt, terwijl daardoor het risico ontstond dat verzoekers hand bekneld zou raken;
- hem heeft aangehouden en overgebracht naar het politiebureau, en;
- tijdens het verblijf op het politiebureau heeft meegedeeld: "Als je graag wilt horen dat ik een hekel heb aan buitenlanders, dan is dat zo" of woorden van gelijke strekking.

Voorts klaagt verzoeker erover dat de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht:

- hem niet persoonlijk heeft gehoord tijdens de klachtenprocedure, en;
- zijn klacht onvoldoende heeft onderzocht, omdat de camerabeelden van de benzinepomp niet zijn geraadpleegd.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 7 augustus 2008 werd verzoeker door een politieambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht staande gehouden in verband met een aantal verkeersovertredingen die verzoeker zou hebben begaan. Verzoeker was het daar niet mee eens, waarop een woordenwisseling ontstond. Verzoeker werd uiteindelijk aangehouden en overgebracht naar het politiebureau.

2. Op 24 augustus 2008 diende verzoeker een klacht in bij het betrokken politiekorps. Hij schreef in zijn klachtbrief dat hij werd staande gehouden door een motoragent voor een verkeersovertreding. Verzoeker was het met deze bekeuring niet eens, omdat hij de overtreding niet bewust zou hebben begaan. Verzoeker schreef dat de politieambtenaar zijn uitleg niet wilde aanhoren waarop verzoeker reageerde met "jullie zijn de grootste boeven". Daarop kreeg verzoeker nog twee andere bekeuringen voor het door rood licht rijden en zou de politieambtenaar hem hebben gezegd dat hij zijn soort niet mocht. Verzoeker stapte uit zijn auto en de politieambtenaar zou direct geweld hebben willen gebruiken door pepperspray te pakken. Verzoeker vroeg waarom de politieambtenaar,

volgens verzoeker, loog over het door rood licht rijden en waarom hij verzoeker discrimineerde. De politieambtenaar zei daarop volgens verzoeker dat hij naar achteren moest gaan anders zou hij geweld gaan gebruiken. Nadat er andere politieambtenaren waren gearriveerd, werd verzoeker gesommeerd weer in zijn auto te stappen en weg te rijden. Op een gegeven moment werd tegen verzoeker gezegd dat hij "nou moest oprotten" anders zou hij worden aangehouden. Verzoeker reageerde daarop met de opmerking dat hij zou gaan lopen maar had zijn hand tussen het portier van zijn auto die op een kier stond. De politieambtenaar sloeg daarop met volle kracht het portier dicht met volgens verzoeker de bedoeling om de hand van verzoeker te beknellen, wat niet is gelukt. Verzoeker zag dat er krassen en een deuk op dit portier zaten. Verzoeker zei dat hij niet op deze manier wenste te worden behandeld en dat hij aangifte wilde doen tegen deze politieambtenaar. Nadat de politieambtenaar hem een laatste waarschuwing had gegeven stak verzoeker zijn handen naar voren opdat hij aangehouden kon worden. Volgens verzoeker wilde de politieambtenaar gepast geweld gaan gebruiken tegen hem en dat gunde verzoeker hem niet. Op het politiebureau sprak verzoeker op enig moment opnieuw met de betrokken politieambtenaar en vroeg hij aan deze ambtenaar "dus je haat buitenlanders" waarop de politieambtenaar volgens verzoeker antwoordde in het bijzijn van enkele collega's "ja dat klopt ik mag jullie niet". Volgens verzoeker was dat met honderd procent zekerheid niet sarcastisch bedoeld. Verzoeker heeft uiteindelijk vier bekeuringen gekregen.

3. In het kader van de klachtbehandeling vond er op 28 augustus 2008 een gesprek plaats tussen verzoeker en een klachtbehandelaar van het betrokken politiekorps. Uit een verslag van dit gesprek blijkt, voor zover van belang, dat verzoeker heeft verklaard dat de betrokken politieambtenaar racistische opmerkingen maakte, dat er onnodig tegen de deur van zijn auto was getrapt waardoor schade was ontstaan en dat er sprake was van machtsmisbruik. Verzoeker wilde met zijn klacht bereiken dat de betrokken politieambtenaar te horen zou krijgen dat hij zijn werk niet goed deed.

4. Op 11 september 2008 vond er in het kader van de klachtbehandeling een gesprek plaats tussen dezelfde klachtbehandelaar en de betrokken politieambtenaar. Deze verklaarde dat hij op de bewuste dag in uniform op een politiemotor het verkeer controleerde. Hij had zich daarbij met de motor strategisch opgesteld. Nadat hij had gezien dat verzoeker een aantal verkeersovertredingen had begaan, ging hij hem op de motor achterna en dirigeerde verzoeker naar een controleplaats. Verzoeker draaide het raam open en de betrokken politieambtenaar legde hem uit dat hij bekeurd werd en dat anderen dit rijgedrag als asociaal ervaren. De politieambtenaar merkte dat verzoeker boos werd en hem niet de gelegenheid gaf om op een normale manier de bekeuringen uit te schrijven of met hem te praten. De politieambtenaar verklaarde dat hij zag dat verzoeker dreigend en opgewonden uit zijn voertuig kwam en daarbij riep "jullie moeten mij altijd hebben". Verzoeker bleef volgens de politieambtenaar dreigen en allerlei dingen roepen. Dat gebeurde op een zo dreigende manier dat de politieambtenaar zich genooddaakt voelde

om achteruit te lopen. Verzoeker schreeuwde "jij bent een dief. Ik moet stelen om jou te kunnen betalen. Trek je pakkie uit, kom met mij in de ring om te vechten, dan zullen we nog wel eens zien". Het gedrag van verzoeker was voor de betrokken politieambtenaar aanleiding om de pepperspray ter hand te nemen en hem te sommeren achteruit te gaan. Verzoeker werd daardoor ook wat rustiger. De politieambtenaar vroeg daarop via de meldkamer om assistentie, maar had op dat moment nog niet de intentie om verzoeker aan te houden. Nadat de bekeuringen door hem waren uitgeschreven en verzoeker was meegedeeld dat hij kon vertrekken, begon deze volgens de politieambtenaar wederom te "razen en te tieren". Verzoeker zou nogmaals hebben gezegd "trek dat pakkie dan uit. Ik zoek je in je vrije tijd nog wel op". Deze opmerking vormde voor de politieagent de aanleiding om verzoeker aan te houden. Hij benadrukte tegenover de klachtbehandelaar dat hij verzoeker niet had beledigd of gediscrimineerd. Indien verzoeker de normale fatsoensnormen in acht had genomen was er volgens de agent geen enkele reden geweest om verzoeker aan te houden.

5. Op 20 november 2008 vond de hoorzitting voor de Commissie voor de Politieklachten politie regio Utrecht (hierna: de commissie) plaats naar aanleiding van de klacht van verzoeker. De commissie adviseerde de korpsbeheerder op 4 december 2008 de klachten van verzoeker ongegrond te verklaren.

6. Op 3 december 2008 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman.

7. Op 8 december 2008 oordeelde de korpsbeheerder conform het advies van de commissie.

I. Ten aanzien van de uitlatingen van de politieambtenaar

Bevindingen

1. Gelet op het gegeven dat het eerste klachtonderdeel dezelfde strekking heeft als het vierde klachtonderdeel, is besloten beide klachtonderdelen samen te behandelen.

2. Voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht komt uit de aan de Nationale ombudsman verstrekte informatie het volgende naar voren:

2.1. Verzoeker liet in zijn oorspronkelijke klacht van 24 augustus 2008 weten dat de politieambtenaar aan verzoeker duidelijk maakte dat deze zijn soort niet mocht, door dat tegen verzoeker te zeggen. Verder schreef verzoeker dat hij de betrokken politieambtenaar opnieuw tegenkwam op het politiebureau, nadat hij in vrijheid was gesteld en zijn in beslag genomen spullen ging ophalen. Verzoeker vroeg aan hem of hij buitenlanders haatte, waarop in het bijzijn van collega's van de politieambtenaar werd gereageerd met de woorden "ja dat klopt ik mag jullie soort niet". Volgens verzoeker was dat met 100 procent zekerheid niet sarcastisch bedoeld.

2.2. Uit het verslag van het gesprek tussen verzoeker en de klachtbehandelaar van het betrokken politiekorps, dat plaatsvond op 28 augustus 2008, blijkt niet dat dit klachtonderdeel ter sprake is geweest.

2.3. Verzoeker was niet aanwezig op de hoorzitting voor de commissie, waardoor hij hierover geen verklaring tegenover de commissie heeft afgelegd.

2.4. De betrokken politieambtenaar liet tijdens zijn gesprek op 11 september 2008 met de klachtbehandelaar weten dat verzoeker verschillende keren tegen hem had gezegd "je hebt zeker een hekel aan buitenlanders en je doet dit alleen maar omdat ik zwart ben". De politieambtenaar liet weten dat hij het niet uitsloot dat hij naar aanleiding van deze opmerkingen een keer tegen verzoeker had gereageerd in termen van "als je dat zo graag wilt horen dan is dat zo". De politieambtenaar liet weten dat hij op die manier had geantwoord omdat verzoeker hem op alle mogelijke manieren uit de tent probeerde te lokken. Hij benadrukte dat hij verzoeker zeker niet had beledigd of gediscrimineerd.

2.5. De hulpofficier van justitie, bij wie verzoeker op 16 augustus 2008 als verdachte is voorgeleid, liet tijdens het gesprek met de klachtbehandelaar op 5 september 2008 weten dat verzoeker destijds niet met hem had gesproken over een belediging of discriminatie door de politieambtenaar tijdens het uitschrijven van de bekeuringen.

2.6. In het verslag dat naar aanleiding van het onderzoek naar de klacht van verzoeker werd opgesteld door de klachtbehandelaar van het betrokken politiekorps, staat als leermoment het volgende beschreven:

"Beklaagde reageert op de opmerkingen die door klager worden gemaakt. Deze opmerkingen zijn niet altijd even genuanceerd, omdat er emoties zijn over het incident en de bekeuringen. De reactie van beklagde komt dan communicatief ook vertekend over zodat dit dan weer aanleiding geeft tot andere reacties. Vooral zakelijk blijven en niet meegaan in de emoties/uitspraken van klager."

2.7. De politieambtenaar verklaarde tegenover de commissie op 20 november 2008 voor zover hier van belang dat verzoeker hem na de staande houding aan het intimideren was en hem bleef uitdagen. De politieambtenaar liet weten dat het contact tussen hem en verzoeker op straat niet optimaal gelukkig was verlopen en dat verzoeker hem bleef uitdagen. Op een gegeven moment moest hij achteruit lopen en dreigen met het gebruik van pepperspray. Het was hem niet constant gelukt om het gedrag van verzoeker te pareren. De politieambtenaar verklaarde verder het gedrag van verzoeker op een bepaald moment zat te zijn. Ook verklaarde hij dat hij gezegd zou kunnen hebben mensen van klagers soort niet te mogen. De politieambtenaar had verder opgemerkt dat hij de situatie achteraf te lang had laten duren en dat hij eerder tot aanhouding van verzoeker had moeten overgaan.

2.8. De commissie was, voor zover hier van belang, van oordeel dat de situatie niet zou zijn geëscaleerd als verzoeker het uitschrijven van de bekeuringen door de betrokken politieambtenaar had geaccepteerd. De commissie overwoog dat het haar ambtshalve bekend was dat de betrokken politieambtenaar bij het uitschrijven van bekeuringen geen onderscheid maakt naar bijvoorbeeld etniciteit. Ook liet de commissie meewegen dat verzoeker tijdens het gesprek met de hulpofficier van justitie niet heeft gesproken over belediging of discriminatie door de politieambtenaar. Volgens de commissie had de politieambtenaar de bedoelde woorden louter gezegd, omdat verzoeker bleef stellen dat hij werd bekeurd omdat de politieambtenaar een hekel aan buitenlanders zou hebben. De commissie liet weten te begrijpen dat de politieambtenaar geprovoceerd werd door verzoeker, maar achtte de woordkeuze niet optimaal professioneel. Met betrekking tot dit taalgebruik gaf de commissie de politieambtenaar echter het voordeel van de twijfel.

Beoordeling

3. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit brengt met zich mee dat ambtenaren zich dienen te onthouden van gedragingen of het plaatsen van opmerkingen die escalatie in de hand kunnen werken.

4. Aangezien de betrokken politieambtenaar het zelf niet uitsloot dat hij richting verzoeker met de bewuste opmerkingen had gereageerd, acht de Nationale ombudsman het voldoende aannemelijk dat deze opmerkingen ook daadwerkelijk zijn gemaakt. Gelet op de gevoeligheid en complexiteit van het onderwerp discriminatie, geeft de bevestiging "(...) dan is dat zo" in deze context een vervolg op een twistgesprek. Hoewel de intentie om te discrimineren zal hebben ontbroken, is mede van belang de betekenis van de uitlating zoals die overkomt op de omstanders. Hoewel de reactie van de politieambtenaar niet los kan worden gezien van de opmerkingen en uitdagende houding van verzoeker, is de Nationale ombudsman van oordeel dat met het plaatsen van de bewuste opmerkingen, de situatie onnodig is geëscaleerd. Van de politie mag verwacht worden dat met de passende professionaliteit een dergelijke escalatie vermeden wordt, ook indien de burger escalerend gedrag vertoont. Daar komt bij dat moet worden opgemerkt dat de politie zich ervan bewust moet zijn dat het uitschrijven van een boete altijd escalatie in de hand kan werken, wanneer bij de ontvanger ervan het gevoel leeft dat deze ten onrechte wordt uitgeschreven. Het is dan de taak van de politie om juist de-escalerend op te treden en zich te onthouden van opmerkingen die kunnen leiden tot een eindeloze discussie. Door dit in deze situatie niet te doen heeft de politie gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het trappen tegen het portier van de auto

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat de betrokken politieambtenaar tegen het portier van zijn auto heeft getrapt, terwijl daardoor het risico ontstond dat verzoekers hand bekneld zou raken.

2. Voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht komt uit de aan de Nationale ombudsman verstrekte informatie het volgende naar voren:

2.1. In de oorspronkelijke klachtbrief van verzoeker van 24 augustus 2008 gericht aan het politiekorps, schreef verzoeker dat de betrokken politieambtenaar tegen hem had gezegd dat hij in de auto moest stappen en weg moest gaan. Daarop ontstond een woordenwisseling waarbij verzoeker zijn hand tussen het portier van zijn voertuig had, dat op een kier stond. De politieagent zou vervolgens met volle kracht op het portier hebben geslagen om deze dicht te slaan, volgens verzoeker met de bedoeling om zijn hand te beknellen tussen het portier. Verzoeker zag daarna dat er krassen en een deuk op zijn portier zaten.

2.2. Tijdens het gesprek tussen de klachtbehandelaar van het betrokken politiekorps en verzoeker op 28 augustus 2008 verklaarde verzoeker dat hij op een gegeven moment door de politieagent werd gesommeerd om in zijn auto te stappen en weg te rijden. Na wat opmerkingen over en weer zou de politieambtenaar volgens verzoeker de deur van de auto met zijn knie hebben dichtgedrukt. Verzoeker zag dat daardoor een deuk in de deur was ontstaan. Verzoeker verklaarde dat hij nog maar net zijn hand kon wegtrekken anders was deze bekneld geraakt tussen de auto en de deur.

2.3. Verzoeker liet in zijn aanvullende klachtbrief van 5 januari 2009 weten dat de politieambtenaar agressief het portier intrapte met, volgens verzoeker, de bedoeling om zijn hand te beknellen.

2.4. Verzoeker was niet aanwezig op de hoorzitting voor de commissie, waardoor hij hierover geen verklaring tegenover de commissie heeft afgelegd.

2.5. In het proces-verbaal van bevindingen van 7 augustus 2008 en opgemaakt door de betrokken politieambtenaar is vermeld dat verzoeker versneld het linker voorportier van zijn voertuig opende met de kennelijke bedoeling om in te stappen. Om te voorkomen dat verzoeker zich aan zijn aanhouding zou onttrekken, had de politieambtenaar zijn been/knie voor dat portier geplaatst. Daardoor wilde hij voorkomen dat het portier door verzoeker geopend kon worden. Doordat verzoeker het portier versneld opende en de politieambtenaar daar zijn knie had geplaatst, raakte het portier hem bij zijn knie. De politieambtenaar verklaarde dat hij zag dat er een zeer klein deukje was ontstaan. Verzoeker zou daarop direct hebben geschreeuwd dat dit niet normaal was en hebben gewild dat de politieambtenaar een schadeformulier zou invullen.

2.6. Tijdens het gesprek tussen een klachtbehandelaar van het politiekorps en de betrokken politieagent op 11 september 2008 verklaarde de politieambtenaar eveneens dat verzoeker versneld naar zijn auto terugliep en probeerde in te stappen nadat hem was meegedeeld dat hij werd aangehouden. De politieambtenaar stond toen al dicht bij het portier om te voorkomen dat verzoeker inderdaad weg zou rijden. Verzoeker trok met kracht het portier van de auto open waardoor het tegen de knie van de politieambtenaar werd geslagen. Daardoor ontstond een deuk in het portier van de auto. De politieambtenaar benadrukte tegenover de klachtbehandelaar dat dit absoluut niet opzettelijk door hem was gedaan.

2.7. De politieambtenaar verklaarde tegenover de commissie op 20 november 2008 voor zover hier van belang dat hij zijn been voor het portier van het voertuig van verzoeker hield om te voorkomen dat verzoeker zou weggrijden of de dienstmotor al weggrijpend zou beschadigen. Op die manier kon verzoeker volgens de politieambtenaar niet instappen. Door te beletten dat verzoeker in zijn voertuig kon stappen, werd geprobeerd te voorkomen dat het later veel moeite zou kosten om hem uit het voertuig te krijgen.

2.8. De commissie overwoog dat het portier werd opengetrokken door verzoeker en niet door de betrokken politieambtenaar. Daardoor was de deuk in het portier door verzoeker zelf veroorzaakt, aldus de commissie. De commissie vond het acceptabel dat de politieambtenaar zijn been voor het portier plaatste om daarmee te voorkomen dat verzoeker in zijn voertuig zou stappen en weg zou rijden. De commissie liet meewegen dat de politieambtenaar direct voorafgaand aan het incident verzoeker had meegedeeld dat deze was aangehouden. Volgens de commissie was het optreden van de politieambtenaar niet buitenproportioneel te noemen.

3. Uit het afschrift van een factuur van een APK keuringsstation blijkt dat er herstelwerkzaamheden hebben plaatsgevonden aan het linker voorportier van het voertuig van verzoeker, waaronder uitdeuken en spuitwerkzaamheden.

Beoordeling

4. Ook dit klachtonderdeel wordt getoetst aan het vereiste van professionaliteit.

5. Voor de Nationale ombudsman is het voldoende duidelijk geworden dat er schade is ontstaan aan het portier van het voertuig van verzoeker. Ook is duidelijk geworden dat deze schade is ontstaan door de knie van de politieambtenaar; zowel verzoeker alsook de betrokken politieambtenaar hebben dat immers verklaard. Nu verzoeker zelf heeft verklaard dat de politieambtenaar met zijn knie de deur heeft dichtgedrukt, acht de Nationale ombudsman het uitgesloten dat er van enig trappen tegen het portier door de politieambtenaar sprake kan zijn geweest. De vraag is verder of de deuk is veroorzaakt doordat de politieambtenaar het portier met zijn knie dicht duwde, of dat de deuk juist is ontstaan doordat verzoeker het portier met kracht opende waardoor deze tegen de knie

van de politieambtenaar kwam. De Nationale ombudsman heeft geen reden om te twijfelen aan verklaringen van de politieambtenaar hierover. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de politieambtenaar wilde voorkomen dat verzoeker zou wegrijden en om die reden zijn been/knie plaatste voor het portier. De mogelijkheid dat de hand van verzoeker daardoor bekneld had kunnen raken is dan ook een risico dat door verzoeker zelf is veroorzaakt.

Nu niet is gebleken dat de politieambtenaar hierin iets valt te verwijten, is niet gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. Ten aanzien van de aanhouding en overbrenging

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat de betrokken politieambtenaar hem heeft aangehouden en overgebracht naar het politiebureau.

2. Dit klachtonderdeel is niet door verzoeker voorgelegd aan het betrokken politiekorps. Om die reden is dit klachtonderdeel niet behandeld tijdens de klachtprocedure van het politiekorps. Aangezien verzoeker deze klacht meerdere keren heeft geuit richting een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman, is besloten dit klachtonderdeel aan het onderzoek toe te voegen.

3. Uit het verslag van de klachtbehandelaar van het betrokken politiekorps blijkt dat deze op 5 september 2008 een gesprek heeft gevoerd met de hulpofficier van justitie bij wie verzoeker als verdachte werd voorgeleid. De hulpofficier liet weten dat verzoeker was aangehouden voor hinderlijk gedrag. De hulpofficier liet ook weten dat verzoeker met hem in discussie wilde over de bekeuringen. Volgens de hulpofficier had verzoeker voorgesteld dat indien de bekeuringen zouden worden ingetrokken, verzoeker dan geen klacht zou indienen.

4. Uit het proces-verbaal van aanhouding van 7 augustus 2008 blijkt dat verzoeker is aangehouden op grond van artikel 285 lid 1, artikel 267 sub 2 en artikel 266 lid 1 van het Wetboek van Strafrecht (zie Achtergrond, onder 2.) en artikel 10 lid 1 van de Algemene Plaatselijke Verordening (hierna: APV) van de gemeente Utrecht (zie Achtergrond, onder 3.).

5. Uit het proces-verbaal van bevindingen gedateerd 7 augustus 2008 en opgemaakt door de betrokken politieambtenaar, blijkt voor zover hier van belang het volgende. Nadat de politieambtenaar verzoeker had staande gehouden viel het de politieambtenaar op dat deze zeer agressief uit zijn ogen keek en op voor hem bedreigende wijze uit het voertuig

stapte en schreeuwde:

"Jij stond op mij te wachten. Ik weet gewoon dat jij mij moet hebben. Jij moet van die motorrijder daar (noot van de betrokken politieambtenaar: ik zag dat er een motorrijder langs reed - geen politiemotor) mij pakken. Jij bent een dief. Ik moet stelen om jou te kunnen betalen. Trek je pakje uit dan. Jou kom ik nog wel tegen in je vrije tijd. Kom met mij mee de ring in om te vechten. Dan zullen wij nog wel eens zien (dan wel woorden van gelijke strekking/inhoud)."

De politieambtenaar besloot achteruit te lopen en zijn pepperspray uit voorzorg ter hand te nemen waarop verzoeker kalmeerde. Nadat de politieambtenaar assistentie van enkele collega's had gevraagd, hoorde hij verzoeker zeggen:

"Durf je niet alleen of zo. Nu kan ik niet meer, want je vriendjes komen eraan. Maar denk er aan, ik zoek je nog wel op in je vrije tijd (dan wel woorden van gelijke strekking)."

De politieambtenaar verklaarde dat hij verzoeker daarop waarschuwde om niet te ver te gaan en hem niet te beledigen en te bedreigen en dat hij anders zou worden aangehouden. Toen de collega's ter plaatse waren en tijdens het uitschrijven van de bekeuringen hoorde de politieambtenaar dat verzoeker hem probeerde uit te lokken en dat verzoeker de bovenvermelde woorden bleef herhalen. Nadat de bekeuringen waren overhandigd en verzoeker was meegedeeld dat hij zijn weg weer kon vervolgen, liet verzoeker volgens de politieambtenaar hem weten dat hij niet weg zou gaan. Vervolgens sprak verzoeker in een voor de politieambtenaar onbekende taal waarbij hij op een bedreigende manier door verzoeker werd aangekeken. De politieambtenaar herhaalde dat verzoeker in moest stappen en weg moest gaan waarop verzoeker reageerde met:

"Trek dat pakje uit dan. Ik zoek je nog wel op in je vrije tijd. Kom met mij de ring in dan, dan zul je het wel merken. Ik heb daar zin in."

De politieambtenaar verklaarde dat gezien het gehele bedreigende en beledigende gedrag van verzoeker, hij besloot om hem aan te houden.

Beoordeling

6. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in verdragen en de Grondwet. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag ontnemen.

7. Een ieder is bevoegd een verdachte aan te houden in geval van ontdekking op heterdaad. Indien de aanhouding plaatsvindt door een opsporingsambtenaar wordt de verdachte in verband met zijn voorgeleiding overgebracht naar een plaats van verhoor (zie

Achtergrond, onder 4.). In de praktijk is dat meestal een politiebureau.

8. De Nationale ombudsman heeft geen reden om te twijfelen aan het proces-verbaal van bevindingen dat de betrokken politieambtenaar heeft opgemaakt. Daarmee is het voor de Nationale ombudsman voldoende aannemelijk geworden dat verzoeker zich dermate verbaal agressief heeft geuit richting de politieambtenaar, dat er op grond van het Wetboek van Strafrecht van een verdenking van een strafbaar feit kon worden gesproken. Nu er sprake was van een verdenking van het begaan van een strafbaar feit, was de betrokken politieambtenaar bevoegd om verzoeker aan te houden. Het komt de Nationale ombudsman niet onredelijk voor dat verzoeker is meegenomen naar een politiebureau nu niet aannemelijk is dat het onderzoek terzake bedreiging of belediging ter plaatse kon worden afgewikkeld. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman heeft de politieambtenaar in dezen dan ook niet gehandeld in strijd met het recht op persoonlijke vrijheid.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het niet persoonlijk horen tijdens de klachtprocedure

Bevindingen

1. Voorts klaagt verzoeker erover dat hij tijdens de klachtenprocedure niet persoonlijk is gehoord. Volgens verzoeker was hem meegedeeld dat zijn klacht op 30 november 2008 door de commissie zou worden behandeld.

2. Voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht komt uit de aan de Nationale ombudsman verstrekte informatie het volgende naar voren:

2.1. Uit de oorspronkelijke uitnodigingsbrief van de commissie van 30 september 2008 voor het bijwonen van de hoorzitting blijkt het volgende:

*"Zoals vandaag telefonisch met u afgesproken nodig ik u uit voor de hoorzitting van de Commissie voor de Politieklachten op donderdag **20 november 2008**, van **15:00 tot 15:45** uur op **Kroonstraat 25**, zaal **F**, te **Utrecht** (zie bijgevoegde routebeschrijving).*

(...)

Tijdens de hoorzitting wordt u in de gelegenheid gesteld om uw klacht van 24 augustus 2008 mondeling toe te lichten. Ook de betrokken politiemedewerker is uitgenodigd om een toelichting op het gebeurde te geven.

(...)

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Tot donderdag 20 november 2008."

2.2. Uit verstrekte informatie blijkt dat de oorspronkelijke uitnodigingsbrief van 30 september 2008 op diezelfde datum aangetekend is verstuurd naar verzoeker.

2.3. Een e-mailbericht van de secretaris van de commissie gericht aan verzoeker gedateerd van 10 oktober 2008 meldt het volgende:

"Geachte heer Y. (naam verzoeker; N.o.)

Ik heb op 30 september 2008 aangetekend een uitnodigingsbrief en klachtrapport naar uw adres (... adres; N.o.) gezonden. Vandaag heb ik die stukken retour ontvangen van TPG. De postbode heeft op de envelop een kruisje gezet. Dat kruisje staat over de hokjes "vertrokken/onbewoond" en "niet afgehaald" heen.

Ik heb zojuist uw 06-nummer gebeld, maar kreeg het bericht dat uw box vol zat. Ik kon dus geen bericht inspreken.

Kunt u mij berichten naar welk adres ik de stukken aangetekend kan zenden?

De hoorzitting is overigens op donderdag 20 november 2008, van 15:00 tot 15:45, Kroonstraat 25, zaal F, Utrecht.

Ik verneem graag spoedig van u.

(..., naam secretaris; N.o.)"

2.4. De uitnodigingsbrief van 10 oktober 2008 bevat exact dezelfde inhoud als de brief van 30 september 2008 (zie hierboven, onder IV. onder 2.1.). Ook deze brief is aangetekend verstuurd, echter naar een ander adres van verzoeker dan de brief van 30 september 2008.

2.5. De Nationale ombudsman heeft in het kader van het onderzoek op 20 april 2009 een aantal vragen voorgelegd aan de korpsbeheerder. Voor zover voor dit klachtonderdeel van belang stelde hij de vraag waarom verzoeker niet alsnog in de gelegenheid was gesteld om te worden gehoord. Naar aanleiding van deze vraag merkte de korpsbeheerder op dat volgens hem het alleszins redelijk was om te veronderstellen dat, naar aanleiding van de verklaring van de secretaris, verzoeker op de hoogte was of kon zijn van de hoorzitting die op 20 november 2008 had plaatsgevonden. De korpsbeheerder liet weten dat de secretaris de enige secretariaatsmedewerker is en dat deze de heer Y. (naam verzoeker; N.o.) niet had gebeld om bijvoorbeeld de datum van de hoorzitting te verplaatsen omdat daartoe geen enkele aanleiding bestond. Bovendien vond de korpsbeheerder het niet geloofwaardig dat een zitting verplaatst zou worden naar een zondag. De korpsbeheerder

vond het om die reden terecht dat verzoeker niet alsnog was gehoord.

2.6. Uit een telefoonnotitie opgemaakt door de secretaris van de commissie en gedateerd 4 december 2008 blijkt voor zover hier van belang dat de secretaris van de commissie verzoeker meedeelde dat hij hem per telefoon, e-mail en post had gemeld dat de hoorzitting zou plaatshebben op 20 november 2008.

3. Verzoeker schreef in zijn klachtbrief van 3 december 2008 gericht aan de Nationale ombudsman voor zover hier van belang dat hij telefonisch was benaderd, omdat zijn adres inmiddels was gewijzigd en op het oude adres de aangetekende uitnodigingsbrief was geweigerd.

4. In de aanvulling op de klachtbrief van 5 januari 2009 schreef verzoeker dat er naar zijn mening sprake was van een miscommunicatie tussen hem en het secretariaat van de klachtencommissie. Verzoeker bleef bij zijn standpunt dat hem was gezegd dat zijn klacht op 30 november 2008 door de commissie zou worden behandeld.

5. Tijdens een telefoongesprek tussen verzoeker en een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman op 10 februari 2009 vertelde verzoeker dat hij was verhuisd en niet meteen de aangetekend verstuurd uitnodiging van de commissie had ontvangen. De secretaris van de commissie had hem gebeld en doorgegeven dat de zitting op 30 november 2008 was, althans deze datum had verzoeker genoteerd in zijn agenda. Desgevraagd vertelde verzoeker dat hij vóór 20 november 2008 de uitnodiging weliswaar had opgehaald op het postkantoor, maar dat hij deze toen nog niet goed had doorgenomen. Dat had hij pas na de zitting, op 30 november 2008 gedaan. Verzoeker gaf tijdens dit telefoongesprek aan dat hij waarschijnlijk zelf een fout had gemaakt.

Beoordeling

6. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat overheidsinstanties bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen die daarbij een belang hebben, in staat stellen te worden gehoord. Dit betekent dat een overheidsinstantie burgers in verschillende situaties in de gelegenheid moet stellen om voor hun belangen op te komen.

7. In de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is neergelegd aan welke eisen een behoorlijke procedure ter behandeling van klachten moet voldoen. Artikel 9:10 Awb (zie Achtergrond, onder 5.) bepaalt dat het bestuursorgaan bij de behandeling van een klacht zowel klager als degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid stelt om te worden gehoord.

8. Volgens de Memorie van Toelichting bij dit artikel vormt de hoorplicht een essentieel onderdeel van de schriftelijke klachtprocedure en wordt het horen om meerdere redenen van belang geacht. Zo wordt aangevoerd dat het horen ertoe kan dienen om nadere

informatie te krijgen en dient het horen tevens de waarheidsvinding. Van het horen kan gelet op het belang ervan slechts in een beperkt aantal gevallen worden afgeweken, zo vervolgt de Memorie van Toelichting. Deze gevallen zijn in het tweede lid van artikel 9:10 weergegeven. Hier staat dat van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord.

9. Voor de Nationale ombudsman is het aannemelijk geworden dat de secretaris van de commissie verzoeker per telefoon, e-mail en post had gemeld dat de hoorzitting zou plaatshebben op 20 november 2008. Daarmee is het niet alleen aan verzoeker voldoende kenbaar gemaakt dat de zittingsdatum op die 20 november 2008 zou plaatsvinden, ook kan niet worden aangenomen dat de uitnodiging voor de hoorzitting verzoeker niet heeft bereikt. Op 10 oktober 2008 is immers opnieuw een uitnodigingsbrief naar verzoeker gestuurd met exact dezelfde inhoud als de oorspronkelijke uitnodigingsbrief, maar nu alleen naar een ander, nieuw adres van verzoeker. Dat verzoeker de aangetekende uitnodigingsbrief van de commissie pas na de zittingsdatum van 20 november 2008 goed heeft doorgenomen, is een risico waar verzoeker zelf de verantwoordelijkheid voor dient te dragen. Daarbij komt dat de datum van 30 november 2008, de datum waarop volgens verzoeker de hoorzitting zou plaatsvinden, op een zondag viel.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat verzoeker zich had kunnen realiseren dat het niet gebruikelijk is dat er op een zondag officiële zittingen plaatsvinden. Nu de secretaris van de klachtencommissie zich voldoende ingespannen heeft om verzoeker op de hoogte te brengen van de zittingsdatum en verzoeker zonder afmelding niet op de zitting is verschenen, is het vereiste van hoor en wederhoor niet geschonden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

V. Ten aanzien van het niet opvragen van camerabeelden

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat het politiekorps zijn klacht onvoldoende heeft onderzocht, omdat de camerabeelden van de benzinepomp niet zijn geraadpleegd.
2. Uit het rapport dat de klachtbehandelaar van het betrokken politiekorps heeft opgesteld naar aanleiding van het onderzoek naar de klacht van verzoeker, blijkt het volgende. Nadat verzoeker hem tijdens het gesprek op 11 september 2008 had verteld dat er bij het nabijgelegen benzinestation opnames zouden zijn gemaakt met een bewakingscamera, heeft de klachtbehandelaar daarnaar onderzoek gedaan. Er werd door hem geconcludeerd dat er geen beelden waren opgeslagen op de computer.

3. Verzoeker liet in zijn aanvullende klachtbrief van 5 januari 2009 weten dat hij de verklaring van de klachtbehandelaar sterk in twijfel trok, te weten dat deze de camerabeelden had opgevraagd bij het tankstation maar dat deze niet meer beschikbaar bleken te zijn. Verzoeker schreef dat hij zelf contact had gehad met de manager van het tankstation en dat deze hem had verteld dat de camerabeelden zes tot twaalf maanden worden bewaard en alleen door justitie kunnen worden opgevraagd. Verzoeker schreef dat met het alsnog opvragen van de camerabeelden kon worden aangetoond dat de betrokken politieambtenaar agressief het portier van zijn voertuig had ingetrapt.

4. In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman op 20 april 2009 een aantal vragen voorgelegd aan de korpsbeheerder. Voor zover voor dit klachtonderdeel van belang stelde hij de vraag op welke wijze er onderzoek was gedaan naar de camerabeelden bij het benzinstation en de vraag wat er precies van het benzinstation was vernomen over de camerabeelden. De korpsbeheerder liet weten dat een andere klachtbehandelaar op 14 mei 2009 aan de klachtbehandelaar van de primaire klacht had gevraagd naar diens bevindingen met betrekking tot de camerabeelden. Hem was geantwoord dat hij, na zijn gesprek met verzoeker op 11 september 2008, persoonlijk bij het betreffende benzinstation was geweest om de camerabeelden te zien. Deze bleken toen niet meer aanwezig. Op 14 mei 2009 heeft de klachtbehandelaar telefonisch contact gezocht met dit benzinstation en van de kant van de vestigingsmanager vernomen dat de camerabeelden worden opgenomen op de harde schijf van de computer. Wanneer deze schijf vol is, overschrijven nieuwe opnamen de oude opnamen. Afhankelijk van de grootte van het bestandformaat, blijven de beelden drie tot vijf weken op de harde schijf. De korpsbeheerder concludeerde dat de bewering van verzoeker dat de camerabeelden een half jaar bewaard worden, teniet is gedaan door het onderzoek van de klachtbehandelaar waaruit blijkt dat de camerabeelden zijn overschreven.

Beoordeling

5. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat overheidsinstanties bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Voor de politie brengt dit vereiste onder meer met zich mee dat onderzoek naar aanleiding van een klacht gedegen en voortvarend wordt uitgevoerd.

6. De Nationale ombudsman heeft geen reden om te twijfelen aan de verklaring van beide klachtbehandelaren. Het is voldoende aannemelijk gemaakt dat beide klachtbehandelaren actie hebben ondernomen om de camerabeelden op te vragen. Dat er uiteindelijk geen camerabeelden van het incident beschikbaar waren, valt de politie dan ook niet te verwijten. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving niet is geschonden.

De gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Utrecht te Utrecht, is

gegrond ten aanzien van de uitlatingen van de politieambtenaar, wegens schending van het vereiste van professionaliteit;

niet gegrond ten aanzien van de overige klachtonderdelen.

Onderzoek

Op 3 december 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer Y. te Utrecht, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Utrecht te Utrecht.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht (de burgemeester van Utrecht), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder, de betrokken politieambtenaar en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd aan de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Utrecht over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Proces-verbaal van aanhouding, opgemaakt op 7 augustus 2008 door de betrokken politieambtenaar;

Proces-verbaal van bevindingen, opgemaakt op 7 augustus 2008 door de betrokken politieambtenaar;

Klachtbrief van verzoeker gericht aan het regionale politiekorps Utrecht van 24 augustus 2008;

Klachtrapport van 15 september 2008, opgemaakt door een klachtbehandelaar van het regionale politiekorps Utrecht met daarin onder andere de verklaringen van verzoeker alsook de betrokken politieambtenaar;

Uitnodiging voor het bijwonen van de hoorzitting van de Commissie voor de Politieklachten politie regio Utrecht gericht aan verzoeker, opgemaakt op 30 september 2008 en 10 oktober 2008;

E-mailbericht van de secretaris van de Commissie voor de Politieklachten politie regio Utrecht gericht aan verzoeker gedateerd van 10 oktober 2008 en 4 december 2008;

Verslag van de hoorzitting van de commissie van 20 november 2008;

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman, ontvangen op 3 december 2008, en aanvullende informatie ontvangen op 6 januari 2009 waaronder een afschrift van een factuur van een APK keuringsstation gedateerd van 16 september 2008;

Advies commissie politieklachten van 4 december 2008;

Beslissing van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht van 8 december 2008 op de klacht van verzoeker;

Verslag van een telefoongesprek van 10 februari 2009 tussen verzoeker en een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman;

Standpunt van de korpsbeheerder van 27 mei 2009 op de klacht van verzoeker na opening van het onderzoek door de Nationale ombudsman.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 1

"Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan."

2. Wetboek van Strafrecht

Artikel 266

"1. Elke opzettelijke belediging die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt, hetzij in het openbaar mondeling of bij geschrift of afbeelding, hetzij iemand, in zijn tegenwoordigheid mondeling of door feitelijkheden, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding, aangedaan, wordt, als eenvoudige belediging, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.

2. (...)"

Artikel 267

"De in de voorgaande artikelen van deze titel bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien de belediging wordt aangedaan aan:

1° (...)

2° een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening;

3° (...)"

Artikel 285

"1. Bedreiging met openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, met geweld tegen een internationaal beschermd persoon of diens beschermde goederen, met enig misdrijf waardoor gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen of gemeen gevaar voor de verlening van diensten ontstaat, met verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met enig misdrijf tegen het leven gericht, met gijzeling, met zware mishandeling of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.

2. (...)

3. (...)"

3. Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Utrecht

Artikel 10

"1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 424, 426 bis en 431 van het Wetboek van Strafrecht is het verboden op of aan de weg, of in een voor het publiek toegankelijk gebouw op enigerlei wijze de orde te verstoren, zich hinderlijk te gedragen, personen lastig

te vallen, te vechten, deel te nemen aan een samensholing, onnodig op te dringen of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot wanordelijkheden.

2. (...)

3. (...)

4. (...)"

4. Wetboek van Strafvordering

Artikel 53

"1. In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

2. In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier van justitie bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

3. (...)

4. (...)"

5. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:10

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord.

2. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord.

3. Van het horen wordt een verslag gemaakt."